

การกระจายบทบาทงานคุ้มครองผู้ประสบเหตุ

งานคุ้มครองผู้ เป็นหน่วยงานที่มุ่งเน้นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชน (Community based treatment) และหลักยุติธรรมชุมชน (Community Justice) นั้น ยิ่งมีความจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและรวมพลังจากกลุ่มบุคคล องค์กร และเครือข่ายในท้องถิ่น เพื่อระดมทรัพยากรเทคนิควิธีการ และปัจจัยที่จะเกื้อกูลต่อการแก้ไขฟื้นฟูของผู้กระทำผิดให้มากที่สุด การดึงความร่วมมือร่วมใจจากชุมชนในลักษณะเป็น “หุ้นส่วน” ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเกื้อกูลผลสำเร็จของงาน ดังนั้น แนวทางปฏิบัติที่สำคัญยิ่ง ก็คือ การวางแผนทางในเชิงรุกเข้าไปในพื้นที่ หรือท้องถิ่น ซึ่งกรมคุ้มครองผู้ประสบเหตุกำลังดำเนินการอยู่หลายโครงการ โครงการหนึ่งที่สำคัญคือ “การจัดตั้งศูนย์ประสานงานอาสาสมัครคุ้มครองผู้ประสบเหตุ” ในเขตพื้นที่ และชุมชนต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารทรัพยากรชุมชน (Resource Management) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงภารกิจการคุ้มครองผู้ประสบเหตุ ไม่ว่าจะเป็นการสืบเสาะ และพินิจ การควบคุม และสอดส่อง รวมทั้งการแก้ไขฟื้นฟูและกิจกรรมชุมชนต่างๆ โดยแนวคิดในการจัดตั้งศูนย์ประสานงานอาสาสมัครคุ้มครองผู้ประสบเหตุ จะถือเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพ งานคุ้มครองผู้ประสบเหตุโดยมีชุมชนเป็นพื้นฐาน และเป็นการลดภาระและเพิ่มความพึงพอใจให้กับผู้ถูกคุ้มครองผู้ประสบเหตุอีกด้วย

ดร. กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ อธิบดีกรมคุ้มครองผู้ประสบเหตุ กล่าวถึงการจัดตั้งศูนย์ประสานงานอาสาสมัครคุ้มครองผู้ประสบเหตุว่า “ทางกรมคุ้มครองผู้ประสบเหตุ ได้มีการริเริ่มการจัดตั้งศูนย์ฯ แล้วในหลายจังหวัด บางแห่ง กำหนดจัดตั้งตามเขตอำเภอ บางแห่งกำหนดตามพื้นที่ ซึ่งมีคดีในปริมาณสูงหรือพิจารณาตามความพร้อมของ อ.ส.ค. ความพร้อมและการสนับสนุนของหน่วยงานท้องถิ่น บางจังหวัดได้ใช้เป็นสำนักงานเคลื่อนที่ (Day Office) ในลักษณะเดียวกับบางเมืองในญี่ปุ่น ที่ถือปฏิบัติ บางจังหวัดใช้ปฏิบัติงานในลักษณะสาขาย่อยของสำนักงาน โดยส่งเสริมบทบาทของ อ.ส.ค. และชุมชนท้องถิ่น เข้ามาช่วยเหลือภารกิจ เช่น การนัดสอบปากคำพยานในงานสืบเสาะ การนัดผู้ถูกคุ้มครองผู้ประสบเหตุ และผู้ปกครองเพื่อสอบปากคำสัมภาษณ์การรายงานตัวนอกสถานที่ การให้ศูนย์เป็นที่ประชุมปรึกษากับ อ.ส.ค. ในการมอบหมายคดี การจัดกิจกรรมอบรม การทำงานบริการสังคม ฯลฯ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว มีประโยชน์ทั้งสำนักงาน จำเลย ผู้ถูกคุ้มครองผู้ประสบเหตุ รวมทั้งชุมชนในท้องถิ่นในการร่วมมือและประสานงานแก้ไขฟื้นฟูช่วยเหลือสงเคราะห์ ผู้กระทำผิดอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป”

ดร. กิตติพงษ์ ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดตั้งศูนย์ฯ ว่า “ในปัจจุบันกรมฯ มีศูนย์ประสานงาน อ.ส.ค. จำนวน 120 แห่ง อยู่ทั่วประเทศ การจัดตั้งศูนย์ประสานงานถือเป็นการพัฒนาบทบาทให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน มีผลเป็นรูปธรรม

และก้าวหน้ามากที่สุด การจัดตั้งศูนย์ฯ ดังกล่าวเป็นการรวมตัวของท้องถิ่น เพื่อให้มีกลไกในการป้องกันสังคมจากอาชญากรรม เป็นการพัฒนาความสงบสุขในสังคม อีกทั้งเป็นการลดภารกิจงานในสำนักงานคุมประพฤติในหลายๆ ด้าน และที่สำคัญที่สุดยังเป็นการกระจายอำนาจการบริหารงานยุติธรรมไปสู่ชุมชนอย่างจริงจัง และยังเป็นการเพิ่มความพอใจให้กับผู้ถูกคุมประพฤตินั้น ช่วยลดระยะเวลาและค่าใช้จ่ายที่ผู้ถูกคุมความประพฤติจะต้องเดินทางเข้ามาพบพนักงานคุมประพฤติอีกด้วย

ในทำนองนี้ ดร.กิตติพงษ์ ได้กล่าวถึงอาสาสมัครคุมประพฤติทั่วประเทศ จำนวน 7,027 คน ที่ได้เข้ามาช่วยเหลืองานของกรมฯ ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชนว่า “อาสาสมัครคุมประพฤตินั้นมีบทบาท และความสำคัญต่องานคุมประพฤตินั้นมาก เพราะอาสาสมัครเป็นบุคคลที่เป็นผู้นำโดยธรรมชาติอยู่ในชุมชน ซึ่งได้รับการยอมรับจากชุมชนอยู่แล้ว จะรู้เห็น เข้าใจ ปัญหาและความต้องการของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงผู้กระทำผิดในชุมชนที่ต้องการกลับตนเป็นคนดีให้สามารถกลับคืนสู่สังคม และดำรงชีพอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสงบสุข และเป็นแกนนำในการประชาสัมพันธ์งานคุมประพฤติให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย เพื่อให้คนในชุมชนได้เข้ามาช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานของพนักงานคุมประพฤติ และทำให้สังคมสามารถยอมรับการแก้ไขกลับตนของผู้ถูกคุมความประพฤติมากขึ้น ที่สำคัญที่สุดปัจจุบันนี้ กรมคุมประพฤติประสบปัญหาการขาดแคลนอัตรากำลังและงบประมาณ ในทางกลับกันมีปริมาณงานเข้ามาสู่กรมฯ ในปริมาณมากเกินเกณฑ์ที่จะสามารถรับได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Case Load) แต่กรมคุมประพฤติก็ได้ อาสาสมัครคุมประพฤติได้เข้ามาช่วยแบ่งเบาภาระการปฏิบัติงานของพนักงานคุมประพฤติ ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังช่วยประสานงานเพื่อระดมทรัพยากรในชุมชน ช่วยกันจัดทำกิจกรรมหารายได้ตั้งเป็นกองทุนอาสาสมัครคุมประพฤติ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของพนักงานคุมประพฤติอีกด้วย

.....